

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/240/2018
Identifikačné číslo spisu: 8115224784
Dátum vydania rozhodnutia: 31.07.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8115224784.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P. D., bývajúceho v E., zastúpeného JUDr. Luciou Jurgovou, advokátkou so sídlom v Poproči, Slnčná 33, proti žalovanému Mestu Prešov, so sídlom v Prešove, Hlavná 73, zastúpenému JUDr. Martinom Staroňom, advokátom so sídlom v Prešove, Hlavná 89, o neplatnosť skočenia pracovného pomeru, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 10 Cpr 5/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 5. júna 2018 sp. zn. 5 CoPr 5/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru daného mu žalovaným výpoveďou z 1. apríla 2015 podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce. Neplatnosť skončenia pracovného pomeru odôvodnil tým, že pre žalovaného sa nestal nadbytočným, nakoľko nedošlo ani k zrušeniu pracovných miest a ani k zníženiu počtu zamestnancov.

2. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) druhým rozsudkom z 3. októbra 2017 č. k. 10 Cpr 5/2015-302 žalobu zamietol a žalovanému priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania a po doplnení dokazovania v zmysle pokynov odvolacieho súdu mal za preukázané, že žalobca a žalovaný uzavreli 11. októbra 2007 pracovnú zmluvu, na základe ktorej mal žalobca u žalovaného vykonávať prácu na pozícii odborný radca, neskôr na základe dohody o zmene pracovnej zmluvy ako riaditeľ sekcie majetkovej a ekonomickej. Žalovaný 9. apríla 2015 žalobcovi doručil výpoveď z predmetnej pracovnej zmluvy, a to z dôvodu, že 4. marca 2015 vydal žalovaný ako zamestnávateľ rozhodnutie o organizačnej zmene, ktorým bolo rozhodnuté, že dochádza aj k zrušeniu pracovného miesta žalobcu pre nadbytočnosť s tým, že si splnil voči žalobcovi ponukovú povinnosť inej vhodnej práce. Vo výpovedi žalovaný tiež konštatoval, že po požiadaní odborovej organizácie Parita o udelenie súhlasu k výpovedi zamestnanca, táto odborová organizácia súhlas odmietla udeliť. Súd prvej inštancie mal ďalej za preukázané, že počet zamestnancov žalovaného v rozhodnom období rokov 2013 - 2015 bol v rozpätí od 235 do 242 zamestnancov, pričom poukázal aj na judikatúru

(napr. R 57/1968), podľa ktorej nie je rozviazanie pracovného pomeru výpoveďou pre nadbytočnosť pracovníka podmienené absolútnym znížením počtu pracovníkov, naopak môže k nemu dôjsť aj pri zvyšovaní počtu pracovníkov; organizácii nezáleží totiž len na počte pracovníkov, ale tiež na ich zložení z hľadiska profesií a kvalifikácie, pričom na tento fakt poukázal žalovaný vo svojom písomnom stanovisku. Poznamenal, že je vecou zamestnávateľa, akým spôsobom sa bude snažiť zefektívniť celový výkon práce, z čoho nepochybne vyplýva aj možnosť meniť organizačnú štruktúru riadiacu jednotlivé procesy. K námietke žalobcu, že žalovaný mu mohol do uskutočnenia výberových konaní dočasne ponúknuť pracovné miesto vedúceho zamestnanca, súd prvej inštancie uviedol, že išlo len o fakultatívnu možnosť žalovaného, nie o obligatórne danú mu povinnosť. Súd prvej inštancie zároveň poukázal na to, že v čase doručenia výpovede žalobcovi, žalovaný nedisponoval voľným pracovným miestom vedúceho odboru ekonomiky a podnikania, teda ho ani nemohol na obdobie 6 mesiacov ponúknuť žalobcovi, pretože nové miesta vedúcich oddelení v čase podania výpovede neboli voľnými pracovnými miestami, pretože boli obsadené zamestnancami mesta na základe dohody o zmene pracovnej zmluvy od 1. marca 2015. Uzavrel, že nič nenasvedčuje skutočnosti, že výberového konania sa nemohol zúčastniť aj žalobca, ktorý sa, ako bolo preukázané, aj zúčastnil výberových konaní, o ktoré mal záujem. K výške žalobcom požadovanej mzdy 2.000 €, ktorou podmieňoval akceptovanie ponúkaných pracovných miest, súd prvej inštancie uviedol, že v zmysle Poriadku odmeňovania zamestnancov Mesta Prešov bolo najvyššie rozpätie základnej mzdy pri 100 % pracovnom úväzku od 1.400 do 1.850 €, čo vplynulo aj z výpovedí svedkov A. a P., že ich mzdy aj pri zohľadnení osobného mzdového ohodnotenia boli vo výške 1.650 €, resp. do 1.800 €. K dôvodom, pre ktoré nemožno zamestnanca ďalej zamestnávať, súd prvej inštancie konštatoval, že reálne došlo k zmene samosprávnej štruktúry teda k zmene riadenia zo 4-stupňového na 3-stupňové, pričom došlo k zrušeniu sekcií, pričom vskutku 4-stupňové riadenie majú na Slovensku len mestá Bratislava a Košice. V rámci novej štruktúry sa, ako už bolo uvedené, žalobca neúspešne zúčastnil výberových konaní, v ktorých neuspel. Vo vzťahu k nepredloženiu personálneho auditu žalovaného, ktorý sa napokon neuskutočnil, súd prvej inštancie konštatoval, že logicky žalovaný nemohol predložiť výstup z tohto auditu, keďže sa nerealizoval, pričom to, že výberové konanie na tento audit doposiaľ nebolo zrušené nič nemení na uvedenom závere. K otázke nesúhlasu odborovej organizácie Parita s výpoveďou zamestnanca - žalobcu súd prvej inštancie uviedol, že v danom prípade žalobca, ktorý bol zakladateľom tejto odborovej organizácie, neudelil súhlas k výpovedi prakticky sám pre seba ako zamestnanca. Samotný žalobca vo svojej výpovedi na pojednávaní konanom 11. mája 2016 uviedol, že tieto odbory vznikli z dôvodu účinnej obrany voči personálnym zmenám, teda vzhľadom na dve už existujúce odborové organizácie u tohto zamestnávateľa, bolo založenie odborovej organizácie Parita podľa názoru súdu prvej inštancie účelové, čo napokon nepoprel ani sám žalobca. Súd prvej inštancie preto s poukazom na znenie § 240 ods. 10 druhá veta Zákonníka práce, poznamenal, že ak sú ostatné podmienky výpovede alebo okamžitého skončenia pracovného pomeru splnené a súd v spore podľa § 77 zistí, že od zamestnávateľa nemôže spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával, je výpoveď alebo okamžité skončenie pracovného pomeru platné, aj napriek odmietnutiu udelenia súhlasu odborovou organizáciou. K ponukovej povinnosti žalovaného konštatoval, že je nesporné, že žalovaný reálne ponúkol žalobcovi 14 pracovných pozícií, pričom na každý z týchto ponukových listov s možnosťou „som ochotný/nie som ochotný prejsť na zamestnávateľom ponúknutú vyššie uvedenú inú vhodnú prácu s uvedenými podmienkami“ reagoval žalobca tak, že je ochotný prejsť na inú ponúknutú prácu s dodatkom „okrem mzdových - požadujem minimálne mesačnú mzdu spolu: 2.000 €, podľa poriadku odmeňovania je moja požiadavka legitímna“. Súd prvej inštancie zopakoval, že žalovaný ponúkol žalobcovi ponuky práce s mzdovým ohodnotením na jednotlivých ponukách od 1.080,31 € do 1.600,27 €, pričom žalobca vo svojej výpovedi na pojednávaní 11. mája 2016 uviedol, že jeho mzda predstavovala sumu 2.500 €, preto vzhľadom na svoje skúsenosti považuje požiadavku na mzdu 2.000 € za legitímnu. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že vzhľadom na podmieňovanie ochoty žalobcu prejsť na inú vhodnú prácu mzdovými požiadavkami podľa predstavy žalobcu nie je možné považovať za jeho akceptáciu pracovnej ponuky inej vhodnej práce, keďže žalobca síce akceptoval ponuku, nie však jej mzdové ohodnotenie, ktoré bolo integrálnou súčasťou tejto ponuky práce. Súd prvej inštancie uzavrel, že ponukovú povinnosť žalovaného považoval za vysoko nadštandardnú, pričom žalobca neprijal ani jednu zo 14 ponúkaných pracovných pozícií, resp. ich podmieňoval všetky s vyššie uvedenou výhradou, čo nie je možné považovať za súhlas s touto pracovnou pozíciou. Na základe uvedeného súd prvej inštancie žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1

Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 5. júna 2018 sp. zn. 5 CoPr 5/2017 odvolaním žalobcu napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie vykonal v o veci dokazovanie v plnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci správne rozhodol. Poznamenal, že skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedali vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu, pričom na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Aj podľa právneho názoru odvolacieho súdu dal súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí zrozumiteľnú a presvedčivú odpoveď na podstatné argumenty strán sporu (predovšetkým/hlavne tých, ktoré sú uvedené v zhrnutí odvolania žalobcu), pričom tak učinil v snahe garantovať stranám sporu ich právo na spravodlivé súdne konanie. Odvolací súd osvojujúci si závery súdu prvej inštancie na zdôraznenie vecnej správnosti a v súvislosti s odvolacími námietkami žalobcu doplnil, že v danom prípade si nie je možné predstaviť situáciu, aby sa od zamestnávateľa spravodlivo požadovalo ďalšie zamestnávanie zamestnanca, ktorý na každú ponuku práce reaguje s výhradou, v tomto prípade týkajúcej sa výšky platu. Poznamenal, že v prejednávanej spore pri použití výpovedného dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce boli okrem základných hmotnoprávných podmienok výpovede splnené aj ďalšie podmienky, a to: (i) písomné rozhodnutie o organizačnej zmene, v dôsledku ktorej zamestnávateľ v dohľadnom čase stratí možnosť naďalej zamestnanca zamestnávať, a tento sa stane pre neho nadbytočným, (ii) príčinná súvislosť medzi nadbytočnosťou zamestnanca a organizačnou zmenou, (iii) nemožnosť zamestnávateľa zamestnať daného zamestnanca inou prácou buď preto, lebo náhradnú prácu nemá alebo ju zamestnanec odmietol. Z výsledkov vykonaného dokazovania nevyplýva, aby rozhodnutie o organizačných zmenách bolo vykonané z dôvodu politickej motivácie po voľbách, a uvedené nemožno vyvodzovať bez ďalšieho ani z novinového článku, ktorý obsahoval iba hodnotiaci úsudok jeho autora. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, stotožňujúc sa s dôvodmi v ňom uvedenými, podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil s poukazom na § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Uviedol, že opakovane tak pred súdom prvej inštancie ako aj v odvolacom konaní vzniesol námietku, že žalovaný nepreukázal konkrétne hmotnoprávne skutočnosti podľa § 240 ods. 9 Zákonníka práce, pre ktoré nemožno od žalovaného spravodlivo požadovať, aby žalobcu zamestnával. Mal za to, že súd prvej inštancie navyše neprípustným spôsobom dal návod žalovanému na preukázanie týchto hmotnoprávných skutočností, čím došlo k porušeniu zásady rovnosti účastníkov konania a neustrannosti súdu. Konštatoval, že súdy sa s touto už skôr vznesenou námietkou žalobcu vôbec nevysporiadali a posúdenie platnosti výpovede z hľadiska § 240 ods. 9 Zákonníka práce v spojení s ustálenou rozhodovacou praxou, na ktorú žalobca poukazoval ponechali úplne bez povšimnutia. Ďalej uviedol, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno v konaní a nepreukázal, že nie je možné od neho spravodlivo požadovať, aby žalobcu naďalej zamestnával, nakoľko túto nemožnosť odôvodnil len tými istými skutočnosťami, ktorými odôvodňoval splnenie formálnych a materiálnych predpokladov výpovede z pracovného pomeru, t. j. že žalovaný nemá inú vhodnú prácu, zánik pracovnej pozície, mzdové podmienky. S poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 273/2013 dovolateľ konštatoval, že odvolací súd, ale aj súd prvej inštancie sa pri svojom rozhodnutí jednoznačne odklonili od rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu, pričom odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nezaoberal námietkou žalobcu týkajúcou sa § 240 ods. 9 Zákonníka práce, žiadnym spôsobom sa nevyjadril k predchádzajúcej rozhodovacej praxi iných súdov, ani k spomínanému rozhodnutiu najvyššieho súdu, na ktoré žalobca poukazoval a neuviedol ani, na základe čoho rozhodol v rozpore s ňou. Na základe uvedeného navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie a žalovaného zaviazal na náhradu trov konania, alebo aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na nové rozhodnutie. Zároveň navrhol, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť a právoplatnosť dovolaním napadnutého rozsudku v zmysle § 444 ods. 1 a 2 CSP.

5. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že rozhodnutia súdu prvej inštancie a rovnako tak odvolacieho súdu považuje za vecne správne a zákonné.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti a právoplatnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 a 2 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), preskúmal vec bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

8. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Dovolaťel' vyvodzuje prípustnosť ním podaného dovolania z § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu.

10.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolaťela tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 41/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolaťel' súd preto skúmal, či došlo k procesnej vade, ktorú namietal dovolaťel'. Mal pri tom na zreteli, že podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami [viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03].

10.2. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednaní veci znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Pritom nie každá nesprávnosť, ku ktorej dôjde v procesnom postupe súdu, zakladá bez ďalšieho prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP. Z tohto ustanovenia zreteľne vyplýva, že zákon priznáva relevanciu iba tým procesným pochybeniam súdu, intenzita ktorých opodstatňuje záver, že v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu bolo účastníkovi konania znemožnené uskutočňovanie jemu patriacich procesných práv „v takej miere“, že došlo (až) k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.3. Pojem „procesný postup“ nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 8 Cdo 56/2017). Dovolaťel' súd pripomína, že aj podľa aktuálnej judikatúry najvyššieho súdu (R 24/2017) nesprávne právne posúdenie, na ktorom spočíva dovolaním napadnutý rozsudok, nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny)

produkt prejednávania veci v civilnom konaní, „postupom súdu“ nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval ústavný súd napríklad v konaniach sp. zn. I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018, v ktorých podané sťažnosti odmietol s odôvodnením, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

11. Dovolateľ porušenie práva na spravodlivý proces videl v tom, že odvolací súd a súd prvej inštancie svoje rozhodnutia nedostatočne odôvodnili. K tejto námietke nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

11.1. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, a táto skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

11.2. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napríklad Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009, prípadne Ryabykh proti Rusku z roku 2003). V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP, a v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým tvorí - ako už bolo spomenuté, jeden celok. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu žalobcu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho

rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). Podľa presvedčenia dovolacieho súdu dal odvolací súd v danom spore odpoveď na tie otázky, ktoré boli z jeho hľadiska relevantné pre rozhodnutie o odvolaní.

12. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné.

13. V danom prípade dovolateľ odvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania aj z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

14. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 123/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

15. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja o d interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

16. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

17. Dovolateľ v dovolaní namietal, že odvolací súd, a rovnako tak súd prvej inštancie, sa svojimi rozhodnutiami odklonili od právneho názoru vysloveného v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 273/2013, a to tým, že súd prvej inštancie žalovaného vyzval na dodatočnú špecifikáciu a doplnenie hmotnoprávných skutočností, na preukázanie, že od neho nie je možné spravodlivo požadovať, aby zamestnanca ďalej zamestnával. Týmto spôsobom dal súd prvej inštancie žalovanému neprípustne návod, aké relevantné skutočnosti má tvrdiť, čím zasiahol do procesného práva žalobcu na zachovanie zásady rovnosti účastníkov konania a nestrannosť súdu.

18. Najvyšší súd v rozhodnutí, od ktorého sa podľa názoru žalobcu odklonili súdy pri rozhodovaní, sp. zn. 6 Cdo 273/2013 a ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 78/2016, vyslovil právnu vetu ktorá znie: „Súd v konaní o neplatnosť výpovede danej zástupcovi zamestnancov neskúma z vlastnej iniciatívy, či o d zamestnávateľa možno spravodlivo požadovať, aby zamestnanca ďalej zamestnával (§ 240 ods. 9 Zákonníka práce)“. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí uviedol, že § 240 ods. 9 Zákonníka práce je nepochybne hmotnoprávnym ustanovením toho predpisu súkromného práva. Ak chce zamestnávateľ v prípadnom spore o neplatnosť

výpovede zvrátiť jej neplatnosť ako následok nesúhlasu zástupcu zamestnancov s výpoveďou danou zamestnancovi (ktorý je členom odborového orgánu), a teda dosiahnuť platnosť ním urobeného neplatného právneho úkonu, musí tvrdiť a preukazovať konkrétne hmotnoprávne skutočnosti, pre ktoré od neho nemožno spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával. Pokiaľ tak neurobí, súd v konaní o neplatnosť výpovede sa z vlastnej iniciatívy nemôže zaoberať možnosťou aplikácie ustanovenia § 240 ods. 9 Zákonníka práce, pretože inak by dával zamestnávateľovi ako účastníkovi konania návod, čo by mal alebo mohol robiť, aby dosiahol žiadaný účinok. Tým by vybočil z medzi poučovacej povinnosti poučovať účastníkov konania o ich procesných právach a povinnostiach, oslabil by úlohu súdu ako neutranného orgánu a založil by nerovnosť medzi účastníkmi občianskeho súdneho konania. Najvyšší súd konštatoval, že pokiaľ za tejto skutkovej situácie žalovaný listom z 10. marca 2009 dal žalobkyni výpoveď z dôvodu nadbytočnosti podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, musel si byť vedomý, že výpoveď, ak inak jej podmienky budú splnené, bude neplatná pre nesúhlas zástupcu zamestnancov, a že len ak budú zistené skutočnosti, pre ktoré od neho nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobkyňu naďalej zamestnával, bude výpoveď považovaná za platnú. Napriek tomu však v konaní žiadne takéto konkrétne skutočnosti vyplývajúce z hmotného práva netvrdil, a teda ani nepreukazoval, pričom tak urobil až na výzvu súdu po uplynutí takmer troch rokov od začiatku konania. Najvyšší súd v danom prípade zároveň konštatoval a uzavrel, že i keď § 240 ods. 9 Zákonníka práce bližšie neurčuje skutočnosti, pre ktoré nemožno od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával, a v tomto smere poskytuje priestor pre úvahu súdu, zastáva dovolací súd názor, že takouto skutočnosťou nie je údajné porušenie pracovnej disciplíny zamestnancom, ku ktorému malo dôjsť v dobe takmer dvoch rokov pred daním mu výpovede, a ktoré začalo byť zamestnávateľom tvrdené po viac ako piatich rokoch od jeho údajného spáchania, navyše za okolností, keď voči zamestnancovi neboli vyvedené žiadne dôsledky z tvrdeného porušenia pracovnej disciplíny. Akceptovanie takejto skutočnosti (ak b y a j bola preukázaná) b y bolo nielen v rozpore s o zásadou pracovného práva vyžadujúcou vyvodzovanie zodpovednosti za porušenie pracovnej disciplíny v zákonom stanovených lehotách (napr. § 63 ods. 4 alebo § 68 ods. 2 Zákonníka práce), resp. v primeranom čase, ale odporovalo by aj zásade, podľa ktorej výkon práv a povinností z pracovnoprávnych vzťahov musí byť v súlade s dobrými mravmi. Zamestnanec by sa totiž za takejto situácie proti tvrdenému porušeniu pracovnej disciplíny prakticky nemohol brániť, pretože by si už nemusel pamätať skutočnosti, ktoré by mohli toto tvrdenie vyvrátiť, resp. by už nemusel mať k dispozícii dôkazy, ktoré by mohli byť v jeho prospech.

19. V prejednávanom prípade z obsahu spisu vyplýva, že žaloba o neplatnosť skončenia pracovného pomeru bola podaná na súde prvej inštancie 29. septembra 2015. Žalovaný v písomnom vyjadrení k žalobe o neplatnosť skončenia pracovného pomeru z 26. októbra 2015 v bode IV. svojho vyjadrenia sám poukázal na znenie § 240 ods. 9 a 10 Zákonníka práce, pričom poznamenal, že od neho ako zamestnávateľa nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobcu ďalej zamestnával, a to práve z dôvodov uvádzaných v predmetnom vyjadrení k žalobe (č. l. 57 spisu). Súd prvej inštancie po odročení pojednávania, konaného 22. januára 2016, na neurčito vyzval žalovaného výzvou z 25. januára 2016, aby súdu spresnil jeho vyjadrenie ohľadom preukázania skutočností, prečo nie je od neho ako zamestnávateľa možné spravodlivo požadovať ďalšie zamestnávanie žalobcu v zmysle § 240 ods. 10 Zákonníka práce. Dovolací súd na základe uvedeného uvádza, že súd prvej inštancie tak nedal žalovanému návod ako má postupovať v konaní, ani ho žiadnym spôsobom nezvýhodňoval, ako sa nesprávne domnieva žalobca. Žalovaný skutočnosti, pre ktoré od neho nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobcu ďalej zamestnával v relevantnom čase tvrdil a aj preukázal, s čím sa dostatočným spôsobom vysporiadali aj súdy nižších inštancií. Námetka žalobcu, že súd prvej inštancie a rovnako tak odvolací súd sa odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, teda od právneho názoru vysloveného v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 273/2013, tak nie je dôvodná.

20. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu v danej veci nie je podľa § 420 písm. f/ CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP prípustné, preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

21. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.